

JP „ZAVOD ZA UDŽBENIKE“, BEOGRAD

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2018. GODINU**

**JP „Zavod za udžbenike“
11000 Beograd
Obilićev venac 5**

**Pravna forma: Javno preduzeće
PIB: SR 104715502
Šifra delatnosti: 22110
M.B. 20216255
Delatnost preduzeća: Izdavačka delatnost
Poslovna banka: 160-14094-86 Banka intesa
Poslovna banka: 205-1031-02 Komercijalna banka**

1. OSNOVNI PODACI O PREDUZEĆU

Javno preduzeće Zavod za udžbenike, Beograd, formiran je na osnovu Zakona o udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima, kojeg je proglasila Narodna skupština Republike Srbije dana 14. aprila 1993. godine. Zavod za udžbenike je upisan u Agenciju za privredne subjekte Republike Srbije BD 181642/2006. od 13.11.2006.

Delatnost Zavoda za udžbenike je pripremanje i izdavanje udžbenika i drugih nastavnih sredstava i publikacija za osnovnu i srednju školu u Republici Srbiji, kao i publikacija kojima se obezbeđuje neophodne informacije od značaja za ostvarivanje nastavnih planova i programa i drugih pitanja iz područja obrazovanja i vaspitanja.

Zavod za udžbenike može obavljati i druge delatnosti u skladu sa zakonom i statutom, pod uslovom da se time ne ometa obavljanje osnovne delatnosti.

Zavod za udžbenike je saglasno kriterijumima iz Zakona o računovodstvu i Zakona o reviziji razvrstano u VELIKA pravna lica.

Sredstva Zavoda za udžbenike su u državnoj svojini.

Sedište Zavoda za udžbenike je u Beogradu, ul. Obilićev venac br.5

Zavod za udžbenike je u 2018. godini zapošljavao (prosečan broj zaposlenih po osnovu stanja krajem meseca) 248 radnika (2017. godina 254 radnika).

Na osnovu člana 21/22. Statuta JP Zavod za udžbenike i čl. 2,8,16,18. Zakona o računovodstvu i Zakona o reviziji, Nadzorni odbor JP „Zavod za udžbenike“, Beograd, usvojio je najnoviji Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama koji se primenjuje prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za 2015 godinu i za naredne godine.

Priznavanje i vrednovanje sredstava i izvora sredstava, prihoda, rashoda i rezultata vrši se u skladu sa Medjunarodnim računovodstvenim standardima, računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji kao i na osnovu usvojenih računovodstvenih politika JP „Zavod za udžbenike“, Beograd.

2. OSNOV ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja

Pravna lica i preduzetnici u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu (u daljem tekstu "Zakon", objavljen u "Sl. glasnik RS", br. 62/2013), kao i u skladu sa ostalom primenljivom podzakonskom regulativom. Društvo, kao veliko pravno lice, u obavezi je da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI"), koji u smislu navedenog zakona, obuhvataju: Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja ("Okvir"), Međunarodne računovodstvene standarde ("MRS"), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja ("MSFI") i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje međunarodnih računovodstvenih standarda ("IFRIC"), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde ("Odbor"), čiji je prevod utvrdilo i objavilo Ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Rešenjem Ministarstva od 13. marta 2014. godine, koje je objavljeno u Službenom glasniku RS br. 35 od 27. marta 2014. godine (u daljem tekstu "Rešenje o utvrđivanju prevoda") utvrđeni su i objavljeni prevodi osnovnih tekstova MRS i MSFI, Konceptualnog okvira za finansijsko izveštavanje ("Konceptualni okvir"), usvojenih od strane Odbora, kao i povezanih IFRIC tumačenja. Navedeni prevodi objavljeni u Rešenju o utvrđivanju prevoda ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere, kao i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardima, odnosno tumačenjima, osim ako se izričito ne navodi da je taj materijal sastavni deo standarda, odnosno tumačenja. Na osnovu Rešenja o utvrđivanju prevoda Konceptualni okvir, MRS, MSFI, IFRIC i sa njima povezana tumačenja koja su prevedena, u primeni su od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2014. godine.

Izmenjeni ili izdati MRS/MSFI i IFRIC tumačenja koja su bila na snazi za finansijske izveštaje koji su počinjali 1. januara 2014. godine (i kasnije), kao i naknadne izmene ili izdati MRS/MSFI i tumačenja standarda, nisu prevedeni i objavljeni odnosno usvojeni u Republici Srbiji, pa stoga nisu ni primenjeni prilikom sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja (ili: ali su primenjeni prilikom sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja. Pored navedenog, pojedina zakonska i podzakonska regulativa propisuje računovodstvene postupke, vrednovanja i obelodanjivanja koja u pojedinim slučajevima odstupaju od zahteva MRS/MSFI i IFRIC tumačenja.

Shodno navedenom, a imajući u vidu potencijalno materijalne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Republike Srbije od MSFI i MRS mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izveštaja Društva, priloženi finansijski izveštaji se ne mogu u potpunosti smatrati finansijskim izveštajima sastavljenim u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Objavljeni standardi i tumačenja koji su stupili na snagu u prethodnim periodima i tekućem periodu na osnovu Rešenja o utvrđivanju prevoda, obelodanjeni su u napomeni 2.2. Objavljeni standardi i tumačenja na snazi u prethodnom i tekućem periodu koji još uvek nisu zvanično prevedeni i usvojeni obelodanjeni su u napomeni 2.3. Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu u primeni, obelodanjeni su u napomeni 2.4.

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama koje su date u daljem tekstu.

U skladu sa Zakonom, finansijski izveštaji Društva su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

2.2. Objavljeni standardi i tumačenja koji su stupili na snagu u prethodnim periodima i tekućem periodu na osnovu Rešenja o utvrđivanju prevoda

- Izmene MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja“ – Izmene kojima se poboljšavaju obelodanjivanja fer vrednost i rizika likvidnosti (revidiran marta 2009. godine, na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2009. godine);

- Izmene MSFI 1 „Prva primena Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja“ – Dodatni izuzeci za lica koja prvi put primenjuju MSFI. Izmene se odnose na sredstva u industriji nafte i gasa i utvrđivanje da li ugovori sadrže lizing (revidiran jula 2009. godine, na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2010. godine);
- Izmene različitih standarda i tumačenja rezultat su Projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI objavljenog 16. aprila 2009. godine (MSFI 5, MSFI 8, MRS 1, MRS 7, MRS 17, MRS 36, MRS 39, IFRIC 16) prvenstveno sa namerom otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija u tekstu (izmene standarda stupaju na snagu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2010. godine, a izmena IFRIC na dan ili nakon 1. jula 2009. godine);
- Izmene MRS 38 „Nematerijalna imovina“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2009. godine);
- Izmene MSFI 2 „Plaćanja akcijama“: Izmene kao rezultat Projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (revidiran u aprilu 2009. godine, na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2009. godine) i izmene koje se odnose na transakcije plaćanja akcijama grupe zasnovane na gotovini (revidiran juna 2009. godine, na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2010. godine);
- Izmene IFRIC 9 „Ponovna procena ugrađenih derivata“ stupaju na snagu za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2009. godine i MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i merenje“ – Ugrađeni derivati (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 30. juna 2009. godine);
- IFRIC 18 „Prenosi sredstava od kupaca“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2009. godine);
- „Sveobuhvatni okvir za finansijsko izveštavanje 2010. godine“ što predstavlja izmenu „Okvira za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja“ (važi za prenos sredstava sa kupaca primljenih na dan ili posle septembra 2010. godine);
- Dopune MSFI 1 „Prva primena Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja“ – Ograničeno izuzeće od uporednih obelodanjivanja propisanih u okviru MSFI 7 kod lica koja prvi put primenjuju MSFI (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2010. godine);
- Dopune MRS 24 „Obelodanjivanja povezanih strana“ – Pojednostavljeni zahtevi za obelodanjivanjem kod lica pod (značajnom) kontrolom ili uticajem vlade i pojašnjenje definicije povezanog lica (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2011. godine);
- Dopune MRS 32 „Finansijski instrumenti: Prezentacija“ – Računovodstveno obuhvatanje prečeg prava na nove akcije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. februara 2010. godine);
- Dopune različitih standarda i tumačenja „Poboljšanja MSFI (2010)“ rezultat su Projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI objavljenog 6. maja 2010. godine (MSFI 1, MSFI 3, MSFI 7, MRS 1, MRS 27, MRS 34, IFRIC 13) prvenstveno sa namerom otklanjanja neslaganja i pojašnjenja formulacija u tekstu (većina dopuna biće na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2011. godine);
- Dopune IFRIC 14 „MRS 19 – Ograničenje sredstava definisanih primanja, zahtevi za minimalnim finansiranjem i njihova interakcija“ Avansna uplata minimalnih sredstava potrebnih za finansiranje (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2011. godine);
- IFRIC 19 „Poništavanje finansijskih obaveza sa instrumentima kapitala“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2010. godine);
- Dopune MSFI 1 „Prva primena Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja“ – Velika hiperinflacija i uklanjanje fiksnih datuma za lica koja prvi put primenjuju MSFI (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2011. godine);

- Dopune MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja“ – Prenos finansijskih sredstava (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2011. godine);
- Dopune MRS 12 „Porezi na dobitak“ – Odloženi porez: povraćaj sredstava koja su služila za obračun poreza (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2012. godine);
- MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- MSFI 11 „Zajednički aranžmani“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- MSFI 12 „Obelodanjivanje o učešćima u drugim pravnim licima“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- Dopune MSFI 10, MSFI 11 i MSFI 12 „Konsolidovani finansijski izveštaji, Zajednički aranžmani i Obelodanjivanja učešća u drugim pravnim licima: Uputstvo o prelaznoj primeni“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- MRS 27 (revidiran 2011. godine) „Pojedinačni finansijski izveštaji“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- MRS 28 (revidiran 2011. godine) „Ulaganja u pridružena pravna lica i zajedničke investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- MSFI 13 „Merenje fer vrednosti“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- Dopune MSFI 1 „Prva primena Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja” – Državni krediti po kamatnoj stopi nižoj od tržišne (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- Dopune MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja“ – Netiranje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- Dopune MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“ – Prezentacija stavki ostalog ukupnog rezultata (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2012. godine).
- Dopune MRS 19 „Naknade zaposlenima” – Poboljšanja računovodstvenog obuhvatanja naknada po prestanku radnog odnosa (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- Godišnja poboljšanja za period od 2009. do 2011. godine izdata u maju 2012. godine koja se odnose na različite projekte poboljšanja MSFI (MSFI 1, MRS 1, MRS 16, MRS 32, MRS 34) uglavnom na otklanjanju nekonzistentnosti i pojašnjenja formulacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine);
- IFRIC 20 „Troškovi uklanjanja otkrivke u proizvodnoj fazi površinskog kopa“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine).

2.3. Objavljeni standardi i tumačenja na snazi u prethodnom i tekućem periodu koji još uvek nisu zvanično prevedeni i usvojeni

Na dan objavljivanja ovih finansijskih izveštaja, dole navedeni standardi i izmene standarda su bili izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, a sledeća tumačenja bila su objavljena od strane Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja, ali nisu zvanično usvojena u Republici Srbiji:

- Dopune MRS 32 „Finansijski instrumenti: Prezentacija“ – Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine);
- Dopune MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji“, MSFI 12 „Obelodanjivanje o učešćima u drugim entitetima“ i MRS 27 „Pojedinačni finansijski izveštaji“ – Izuzeće zavisnih lica iz konsolidacije prema MSFI 10 (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Dopune MRS 36 – „Umanjenje vrednosti imovine“ Obelodanjivanje nadoknadivog iznosa za nefinansijsku imovinu (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Dopune MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmeravanje“ – Obnavljanje derivata i nastavak računovodstva hedžinga (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine).
- IFRIC 21 „Dažbine“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Dopune MRS 19 „Primanja zaposlenih” – Definisani planovi naknade: Doprinosi za zaposlene (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine).
- Godišnja poboljšanja za period od 2010. do 2012. godine, koja su rezultat Projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 2, MSFI 3, MSFI 8, MSFI 13, MRS 16, MRS 24 i MRS 38) radi otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine).
- Godišnja poboljšanja za period od 2011. do 2013. godine, koja su rezultat Projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 1, MSFI 3, MSFI 13 i MRS 40) radi otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine).
- Dopune MSFI 11 „Zajednički aranžmani” – Računovodstvo sticanja učešća u zajedničkim poslovanjima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).
- MSFI 14 „Računi regulatornih aktivnih vremenskih razgraničenja” - na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine.
- Dopune MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema” i MRS 38 „Nematerijalna imovina” - Tumačenje prihvaćenih metoda amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).
- Dopune MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema” i MRS 41 „Poljoprivreda” - Poljoprivreda – industrijske biljke (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).
- Dopune MRS 27 „Pojedinačni finansijski izveštaji” – Metod udela u pojedinačnim finansijskim izveštajima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).
- Dopune MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji” i MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate” - Prodaja ili prenos sredstava između investitora i njegovih pridruženih entiteta ili zajedničkih poduhvata (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).

- Dopune MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji”, MSFI 12 „Obelodanjivanje o učešćima u drugim entitetima” i MRS 28 „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate” - Investiciona društva: Primena izuzetaka od konsolidacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).
- Dopune MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja” – Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).
- Dopune i izmene različitih standarda „Poboljšanja MSFI” (za period od 2012. do 2014. godine), koja su rezultat Projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 5, MSFI 7, MRS 19 i MRS 34) radi otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).
- Izmene i dopune MRS 7 „Izveštaj o novčanim tokovima“ – zahtev za obelodanjivanjima koja korisnicima izveštaja omogućavaju procenu promena obaveza koje proizilaze iz aktivnosti finansiranja (na snazi od 1. januara 2017. godine).
- Pojašnjenja vezana za MRS 12 „Porez na dobit“ koja imaju za cilj smanjenje raznolikosti u praksi kada su u pitanju odložena poreska sredstva koja proizilaze iz nerealizovanih gubitaka (na snazi od 1. januara 2017. godine).
- Izmene IFRS 12 – Obelodanjivanja u učešćima u drugim entitetima (na snazi od 1. januara 2017. godine).

2.4. Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu stupili na snagu

Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja sledeći standardi, njihove dopune i tumačenja bili su objavljeni, ali nisu još uvek stupili na snagu:

- Izmene i dopune različitih standarda (MRS 28, MRS 40 i IFRS 2) stupaju na snagu od 1. januara 2018. godine.
- MSFI 9 „Finansijski instrumenti” i kasnije dopune, koji zamenjuje zahteve MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje”, u vezi sa klasifikacijom i odmeravanjem finansijske imovine. Standard eliminiše postojeće kategorije iz MRS 39 - sredstva koja se drže do dospeća, sredstva raspoloživa za prodaju i krediti i potraživanja. MSFI 9 je na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine, uz dozvoljenu raniju primenu.

U skladu sa MSFI 9, finansijska sredstva će se klasifikovati u jednu od dve navedene kategorije prilikom početnog priznavanja: finansijska sredstva vrednovana po amortizovanom trošku ili finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti. Finansijsko sredstvo će se priznavati po amortizovanom trošku ako sledeća dva kriterijuma budu zadovoljena: sredstva se odnose na poslovni model čiji je cilj da se naplaćuju ugovoreni novčani tokovi i ugovoreni uslovi pružaju osnov za naplatu na određene datume novčanih tokova koji su isključivo naplata glavnice i kamate na preostalu glavicu. Sva ostala sredstva će se vrednovati po fer vrednosti. Dobici i gubici po osnovu vrednovanja finansijskih sredstava po fer vrednosti će se priznavati u bilansu uspeha, izuzev za ulaganja u instrumente kapitala sa kojima se ne trguje, gde MSFI 9 dopušta, pri inicijalnom priznavanju, kasnije nepromenljivi izbor da se sve promene fer vrednosti priznaju u okviru ostalih dobitaka i gubitaka u izveštaju o ukupnom rezultatu. Iznos koji tako bude priznat u okviru izveštaja o ukupnom rezultatu neće moći kasnije da se prizna u bilansu uspeha.

- MSFI 15 „Prihodi iz ugovora sa kupcima”, koji definiše okvir za priznavanje prihoda. MSFI 15 zamenjuje MRS 18 „Prihodi”, MRS 11 „Ugovori o izgradnji”, IFRIC13 „Programi lojalnosti klijenata”, IFRIC15 „Sporazumi za izgradnju nekretnina” i IFRIC18 „Prenosi sredstava od kupaca” i SIC – 31 „Prihodi – transakcije razmene koje uključuju usluge oglašavanja”. MSFI 15 je na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine, uz dozvoljenu raniju primenu.
- IFRIC 22 – Ovo tumačenje se odnosi na devizne transakcije kada entitet priznaje nemonetarno sredstvo ili nemonetarnu obavezu po osnovu plaćanja ili primanja avansa, pre nego što entitet

prizna odnosno sredstvo, trošak ili prihod, posle čega se to nemonetarno sredstvo ili obaveza ponovno priznaje. Tumačenje stupa na snagu na dan ili nakon 1. januara 2018. godine, ali je dozvoljena ranija primena.

- MSFI 16 „Zakup“ koji je objavljen u januaru 2016. godine, primena je za poslovne periode koji počinju posle 1. januara 2019. godine. Ovim standardom biće zamenjen dosadašnji MRS 17.
- MSFI 3 „Poslovne kombinacije“ – dopuna koja se odnosi na pojašnjenja kada jedna strana stiče kontrolu u prethodnom zajedničkom poduhvatu. Promena stupa na snagu za poslovne kombinacije čiji je datum kupovine na dan ili nakon prvog godišnjeg perioda izveštavanja koji počinje 1. januara 2019. godine ili nakon toga. Može biti u suprotnosti sa izmenama MSFI 11.
- Izmene MSFI 4 koje su povezane sa MSFI 9, a primenjuju se pre primene MSFI 17 koji će zameniti MSFI 4.
- Izmene MSFI 7 koje su povezane sa MSFI 9.
- Pojašnjenja vezana za MSFI 11. koja se odnose na transakcije u kojima entitet dobija zajedničku kontrolu na ili nakon početka prvog godišnjeg perioda izveštavanja koji počinje 1. januara 2019. godine ili nakon tog datuma. Ovo može biti u suprotnosti sa MSFI 3.
- MSFI 17 – zamenjuje MSFI 4 - primena na finansijske izveštaje koji počinju nakon 1. januara 2021. godine. Ranija primena je uslovljena usvajanjem i primenom MSFI 9 i MSFI 15.
- IFRIC 23 – Tumačenje vezano za MRS 12. Tumačenje stupa na snagu na dan ili nakon 1. januara 2019. godine, ali je dozvoljena ranija primena.

Sadržina i forma obrazaca finansijskih izveštaja i sadržina pozicija u obrascima je propisana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 95/2014 i 144/2014).

Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru propisana je Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 95/2014 - u daljem tekstu: Pravilnik o kontnom okviru).

Prema Zakonu o računovodstvu, finansijski izveštaji obuhvataju: bilans stanja, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o tokovima gotovine, izveštaj o promenama na kapitalu i napomene uz finansijske izveštaje.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 3, koje su zasnovane na važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Korišćenje procenivanja

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu sa MRS/MSFI i računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji zahteva od rukovodstva Zavoda korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekte na iznose iskazane u finansijskim izveštajima i napomenama uz finansijske izveštaje.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan bilansa stanja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena, pri čemu se procene razmatraju periodično.

Najznačajnije procene odnose se na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava, utvrđivanje rezervisanja za sudske sporove i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun naknada zaposlenima po osnovu otpremnina, i iste su obelodanjene u napomenama uz finansijske izveštaje.

3.2. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika i efekata po osnovu kursne razlike

Stavke uključene u finansijske izveštaje Zavoda odmeravaju se korišćenjem valute primarnog ekonomskog okruženja u kome Zavod posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazuju se u hiljadama dinara (RSD), koji predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Zavoda.

Sva sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja se na dan bilansa stanja preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost primenom zvaničnog srednjeg deviznog kursa Narodne banke Srbije važećim na taj dan. Poslovne promene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u dinarsku protivvrednost primenom zvaničnih deviznih kurseva Narodne banke Srbije važećim na dan poslovne promene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale preračunom sredstava i obaveza iskazanih u stranim sredstvima plaćanja i preračunom transakcija u toku godine evidentiraju se u bilansu uspeha, kao finansijski prihodi, odnosno finansijski rashodi.

Pozitivni i negativni efekti ugovorenih deviznih klauzula u vezi potraživanja i obaveza, nastali primenom ugovorenog kursa, takođe se iskazuju kao deo finansijskih prihoda, odnosno finansijskih rashoda.

3.3. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine finansijski izveštaji Zavoda za 2017. godinu, koji su bili predmet revizije.

3.4. Poslovni prihodi

Prihodi od prodaje su iskazani u iznosu fakturisane realizacije, tj. izvršene prodaje do kraja obračunskog perioda, pod uslovom da je sa tim danom nastao dužničko - poverilački odnos i da je ispostavljena faktura. Prihod se meri po poštenoj vrednosti primljene nadoknade ili potraživanja, uzimajući u obzir iznos svih trgovačkih popusta i količinskih rabata koje Zavod odobri. Razlika između poštene vrednosti i nominalnog iznosa naknade priznaje se kao prihod od kamate.

Prihod od prodaje se priznaje kada su zadovoljeni svi uslovi:

- /a/ Zavod je preneo na kupca sve značajne rizike i koristi od vlasništva;
- /b/ rukovodstvo Zavoda ne zadržava niti upliv na upravljanje u meri koja se obično povezuje sa vlasništvom, niti kontrolu nad prodatim proizvodima i robom;
- /c/ kada je moguće da se iznos prihoda pouzdano izmeri;
- /d/ kada je verovatno da će poslovna promena da bude praćena prilivom ekonomske koristi u Zavodu i
- /e/ kad se troškovi koji su nastali ili će nastati u vezi sa poslovnom promenom mogu pouzdano da se izmere.

Prihodi od usluga iskazani su srazmerno stepenu završenosti usluge na dan bilansiranja.

3.5. Poslovni rashodi

Ukupne poslovne rashode čine: nabavna vrednost prodate robe; troškovi materijala; troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi; troškovi amortizacije i rezervisanja; troškovi proizvodnih usluga; i nematerijalni troškovi.

Osnovni elementi i načela priznavanja rashoda su:

- /a/ rashodi se priznaju, odnosno evidentiraju i iskazuju kada smanjenje budućih ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmeri;
- /b/ rashodi se priznaju na osnovu neposredne povezanosti rashoda sa prihodima (načelo uzročnosti);
- /c/ kada se očekuje da će ekonomske koristi priticati tokom nekoliko obračunskih perioda, a povezanost sa prihodom može da se ustanovi u širem smislu ili posredno, rashodi se priznaju putem postupka systemske i razumne alokacije;
- /d/ rashodi se priznaju kada izdatak ne donosi nikakve ekonomske koristi ili kada i do iznosa do kojeg buduće ekonomske koristi ne ispunjavaju uslove ili su prestale da ispunjavaju uslove za priznavanje u bilansu stanja kao sredstvo;

/e/ rashodi se priznaju i u onim slučajevima kada nastane obaveza bez istovremenog priznavanja sredstva.

Nabavna vrednost prodane robe na veliko utvrđuje se u visini prodajne vrednosti robe na veliko, umanjene za iznos utvrđene razlike u ceni i ukalkulisanog PDV sadržanih u vrednosti prodane robe na veliko.

Nabavna vrednost prodane robe na malo utvrđuje se u visini prihoda od prodane robe, umanjene za iznos utvrđene razlike u ceni, kao i za iznos ukalkulisanog PDV, sadržanih u vrednosti prodane robe na malo.

3.6. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi i rashodi obuhvataju: prihode i rashode od kamata (nezavisno od toga da li su dospeli i da li se plaćaju ili pripisuju iznosu potraživanja ili obaveze na dan bilansiranja); prihode i rashode od kursnih razlika; prihode i rashode iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima; i ostale finansijske prihode i rashode.

3.7. Dobici i gubici

Dobici predstavljaju povećanje ekonomske koristi, a obuhvataju prihode koji se javljaju u slučaju prodaje stalne imovine po vrednosti većoj od njihove knjigovodstvene vrednosti, zatim nerealizovane dobitke po osnovu prodaje tržišnih hartija od vrednosti (u slučaju kada se vrednovanje hartija od vrednosti vrši po njihovim tržišnim vrednostima), kao i dobitke koji nastaju pri povećanju knjigovodstvene vrednosti stalne imovine usled prestanka delovanja uslova za smanjenje njihove vrednosti.

Gubici nastaju po osnovu prodaje imovine po cenama nižim od njene knjigovodstvene vrednosti, zatim po osnovu rashodovanja neotpisanih osnovnih sredstava, po osnovu šteta koje se mogu u celini ili delimično nadoknaditi od osiguravajućih društava, po osnovu primene principa impariteta (umanjenje vrednosti imovine).

3.8. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalno ulaganje je određivo nemonetarno sredstvo bez fizičkog sadržaja:

- koje služi za proizvodnju ili isporuku robe ili usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili se koristi u administrativne svrhe;
- koje društvo kontroliše kao rezultat prošlih događaja; i
- od kojeg se očekuje priliv budućih ekonomskih koristi.

Nematerijalna ulaganja čine: ulaganja u razvoj; koncesije, patentni, licence i slična prava; ostala nematerijalna ulaganja; nematerijalna ulaganja u pripremi i avansi za nematerijalna ulaganja.

Nabavka nematerijalnih ulaganja u toku godine evidentira se po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost čini faktorna vrednost uvećana za sve zavisne troškove nabavke i sve troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti. Cenu koštanja nematerijalnih ulaganja proizvedenih u sopstvenoj režiji čine direktni troškovi i pripadajući indirektni troškovi, koji se odnose na to ulaganje.

Na dan svakog bilansa stanja Zavod procenjuje da li postoji neka indicija o tome da je sredstvo možda obezvređeno. Ukoliko takva indicija postoji, Zavod procenjuje iznos sredstva koji može da se povрати. Ako je nadoknadiva vrednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrednosti knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivu vrednost i istovremeno se smanjuju prethodno formirane revalorizacione rezerve po osnovu tog sredstva. Ako nisu formirane revalorizacione rezerve po osnovu sredstva čija je vrednost umanjena ili su iskorišćene za druge svrhe, za iznos gubitka od umanjenja vrednosti priznaje se rashod perioda.

Ako na dan bilansa stanja postoje nagoveštaji da prethodno priznat gubitak od umanjenja vrednosti ne postoji ili je umanjeno, vrši se procena nadoknadive vrednosti tog sredstva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama priznaje se kao prihod, u slučaju da je primenjen osnovni postupak vrednovanja nematerijalnih ulaganja, odnosno kao povećanje revalorizacione rezerve ukoliko je primenjen alternativni postupak vrednovanja nematerijalnih ulaganja, a knjigovodstvena vrednost ove imovine se povećava do nadoknadive vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznata nematerijalna ulaganja, pripisuje se iskazanom iznosu tog sredstva, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa tog sredstva.

Zavod priznaje u knjigovodstvenu vrednost nematerijalnog ulaganja, troškove zamene nekih delova tih stavki, u momentu kada ti troškovi nastanu i kada su zadovoljeni kriterijumi priznavanja iz MRS 38 – „Nematerijalna imovina“, (paragraf 21).

Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u periodu u kome je nastao.

Nematerijalna ulaganja prestaju da se iskazuju u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

3.9.Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalna sredstva:

- koja Zavod drži za upotrebu u proizvodnji ili isporuku robe ili pružanje usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili u administrativne svrhe;
- za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda; i
- čija je pojedinačna nabavna cena u vreme nabavke veća od prosečne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Nabavke nekretnina, postrojenja i opreme u toku godine evidentiraju se po nabavnoj vrednosti.

Nabavnu vrednost čini fakturna vrednost nabavljenih sredstava uvećana za sve zavisne troškove nabavke i sve troškove dovođenja u stanje funkcionalne pripravnosti. Cenu koštanja navedenih sredstava proizvedenih u sopstvenoj režiji čine direktni troškovi i pripadajući indirektni troškovi, koji se odnose na to ulaganje..

Nakon što se priznaju kao sredstva, nekretnine, postrojenja i oprema, iskazuju se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja umanjenoj za ukupan iznos obračunate amortizacije i ukupan iznos gubitaka zbog obezvređenja.

Na dan svakog bilansa stanja Zavod procenjuje da li postoji neka indicija o tome da je sredstvo možda obezvređeno. Ukoliko takva indicija postoji, Zavod procenjuje iznos sredstva koji može da se povрати. Ako je nadoknadiiva vrednost sredstva manja od njegove knjigovodstvene vrednosti knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadiivu vrednost i istovremeno se smanjuju prethodno formirane revalorizacione rezerve po osnovu tog sredstva. Ako nisu formirane revalorizacione rezerve po osnovu sredstva čija je vrednost umanjena ili su iskorišćene za druge svrhe, za iznos gubitka od umanjenja vrednosti priznaje se rashod perioda.

Ako na dan bilansa stanja postoje nagoveštaji da prethodno priznat gubitak od umanjenja vrednosti ne postoji ili je umanjeno, vrši se procena nadoknadiive vrednosti tog sredstva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama priznaje se kao prihod, u slučaju da je primenjen osnovni postupak vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme, odnosno kao povećanje revalorizacione rezerve ukoliko je primenjen alternativni postupak vrednovanja nekretnina, postrojenja i opreme, a knjigovodstvena vrednost se povećava do nadoknadiive vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznate nekretnine, postrojenja i opremu pripisuje se iskazanom iznosu tog sredstva, ako je verovatno da će priliv budućih ekonomskih koristi da bude veći od prvobitno procenjene stope prinosa tog sredstva.

Zavod priznaje u knjigovodstvenu vrednost neke nekretnine, postrojenja i opreme, troškove zamene nekih delova tih stavki, u momentu kada ti troškovi nastanu i kada su zadovoljeni kriterijumi priznavanja iz MRS 16 – „Nekretnine, postrojenja i oprema“, (paragraf 7).

Svaki drugi naknadni izdatak priznaje se kao rashod u periodu u kome je nastao.

Nekretnine, postrojenja i oprema prestaju da se iskazuju u bilansu stanja, nakon otuđivanja ili kada je sredstvo trajno povučeno iz upotrebe i kada se od njegovog otuđenja ne očekuju nikakve buduće ekonomske koristi.

Dobici ili gubici koji proisteknu iz rashodovanja ili otuđenja utvrđuju se kao razlika između procenjenih neto priliva od prodaje i iskazanog iznosa sredstva i priznaju se kao prihod ili rashod u bilansu uspeha.

3.10. Amortizacija

Obračun amortizacije vrši se od početka narednog meseca u odnosu na mesec kada je sredstvo stavljeno u upotrebu.

Amortizacija se obračunava proporcionalnom metodom primenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe sredstava.

Osnovica za obračun amortizacije sredstva je nabavna vrednost umanjena za preostalu (rezidualnu) vrednost i iznos obezvređenja.

Preostala vrednost je neto iznos koji društvo očekuje da će dobiti za sredstvo na kraju njegovog korisnog veka trajanja, po odbitku očekivanih troškova otuđenja.

Korisni vek trajanja, odnosno amortizacione stope, preispituju se periodično i ako su očekivanja zasnovana na novim procenama značajno različita od prethodnih, obračun troškova amortizacije za tekući i budući period se koriguju.

Metod obračuna amortizacije koji se primenjuje preispituje se periodično i ukoliko je došlo do značajne promene u očekivanom obrascu trošenja ekonomskih koristi od tih sredstava, metod se menja tako da odražava taj izmenjeni način. Kada je takva promena metoda obračuna amortizacije neophodna, onda se ona računovodstveno obuhvata kao promena računovodstvene procene, a obračunati troškovi amortizacije za tekući i budući period se koriguju.

Amortizacione stope, utvrđene na osnovu procenjenog korisnog veka upotrebe (bez utvrđivanja rezidualnog ostatka) su:

Stope amortizacije za glavne kategorije nekretnina i opreme, date su u sledećem pregledu:

	2018	2017
Građevinski objekti	1.3%	1.3%
Montažni građevinski objekti	5.0-16.5%	5.0-16.5%
Računari i pripadajuća oprema	20.0%	20.0%
Oprema	5.0-20.0%	5.0-20.0%
Vozila	12.5-15.5%	12.5-15.5%

Primenjene stope za amortizaciju nematerijalnih ulaganja su sledeće:

	2018	2017
Nematerijalna ulaganja	20.0%	20.0%

Obračun amortizacije za poreske svrhe vrši se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit preduzeća Republike Srbije i Pravilnikom o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe, što rezultira u odloženim porezima .

3.11. Zalihe

Zalihe robe i materijala se mere po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost čine svi troškovi nabavke za dovođenje zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje. Troškovi nabavke zaliha obuhvataju kupovnu cenu, uvozne dažbine i druge obaveze (osim onih koje Zavod može naknadno da povрати od poreskih vlasti), troškove prevoza,

manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci. Popusti, rabati i druge slične stavke se oduzimaju pri utvrđivanju troškova nabavke. Kursne razlike nastale od dana preuzimanja zaliha do dana plaćanja obaveza u stranoj valuti i troškovi kamata nisu uključeni u trošak nabavke.

Izlaz zaliha materijala i robe se evidentira metodom prosečne ponderisane cene.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda se mere po ceni koštanja, odnosno po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Cenu koštanja čine svi troškovi konverzije i drugi nastali troškovi neophodni za dovođenje zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje, odnosno:

- troškovi direktnog rada;
- troškovi direktnog materijala i
- indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

U vrednost zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda ne ulaze, već predstavljaju rashod perioda:

- neuobičajeno veliko rasipanje materijala, radne snage ili drugi troškovi proizvodnje;
- troškovi skladištenja, osim ako ti troškovi nisu neophodni u procesu proizvodnje pre naredne faze proizvodnje;
- režijski troškovi administracije koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnje mesto i u sadašnje stanje; i
- troškovi prodaje.

Neto prodajna vrednost predstavlja procenjenu prodajnu vrednost, umanjenu za procenjene troškove prodaje i procenjene troškove dovršenja (kod nedovršene proizvodnje). Ukoliko je neto prodajna vrednost zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda niža od njihove cene koštanja, vrši se delimičan otpis do neto prodajne vrednosti.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrednosti zaliha u slučajevima kada se oceni da je potrebno svesti vrednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se u potpunosti otpisuju.

Zalihe usluga čine direktni troškovi i indirektni troškovi nastali u vezi sa pružanjem usluga. Direktni troškovi usluga su direktni troškovi rada osoblja koje direktno učestvuje u pružanju usluga, direktni troškovi materijala i ostali direktni troškovi, kao što je angažovanje spoljnih eksperata i slično. Indirektni troškovi usluga su troškovi pomoćnog materijala, energije utrošene za pružanje usluge, amortizacija i održavanje opreme koja se koristi prilikom pružanja usluge i sl.

Zalihe robe u maloprodaji iskazuju se po prodajnoj ceni u toku godine. Na kraju obračunskog perioda vrši se svodenje vrednosti zaliha na nabavnu vrednost putem alokacije realizovane razlike u ceni i poreza na dodatu vrednost, obračunatih na prosečnoj osnovi, na vrednost zaliha u stanju na kraju godine i nabavnu vrednost prodane robe.

Na zalihama gotovih proizvoda postoje izdanja od 2000. godine, čija prodaja ide usporeno. U 2012. godini postoji tendencija njihovog značajnog opadanja nastalog usled otpisa, rashoda i ubrzane prodaje.

Gotovi proizvodi imaju usporen obrt i treba utvrditi o kojim se zalihama radi i usled čega ne mogu biti prodane, kao i utvrditi starosnu analizu knjiga i udžbenika i ako treba izvršiti njihov otpis.

3.12. Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca – zavisnih i drugih povezanih pravnih lica i ostalih kupaca u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od dana činidbe, odnosno od dana bilansa.

Kratkoročna potraživanja od kupaca mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u izveštajnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti na dan bilansa preračunavaju se prema važećem srednjem kursu NBS, a kursne razlike priznaju se kao prihod ili rashod perioda.

Kratkoročni finansijski plasmani koji se ne drže radi trgovanja mere se po amortizovanoj vrednosti, ne uzimajući u obzir nameru Zavoda da ih drže do dospeća.

Ukoliko postoji verovatnoća da Zavod neće biti u stanju da naplati sve dospele iznose (glavnicu i kamatu) prema ugovornim uslovima za date kredite, potraživanja ili ulaganja koja se drže do dospeća koja su iskazana po amortizovanoj vrednosti, nastao je gubitak zbog obezvređivanja ili nenaplaćenih potraživanja.

Otpis kratkoročnih potraživanja i plasmana kod kojih postoji verovatnoća nenaplativosti vrši se indirektnim otpisivanjem, dok se u slučajevima kada je nemogućnost naplate izvesna i dokumentovana, otpis, u celini ili delimično, vrši direktnim otpisivanjem.

Verovatnoća nemogućnosti naplate utvrđuje se u svakom konkretnom slučaju na osnovu dokumentovanih razloga (stečaj, odnosno likvidacija dužnika, prezađženost, otuđenje imovine, prinudno poravnanje, vanparnično poravnanje, zastarelost, sudsko rešenje, akt upravnog organa, kao i u drugim slučajevima za koja Zavod poseduje verodostojnu dokumentaciju o nenaplativosti.)

3.13. Gotovinski instrumenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju sredstva na računima kod banaka, gotovinu u blagajni, kao i visoko likvidna sredstva sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće a koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

3.14. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Zavod ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj proceni rukovodstva Zavoda u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima, ali se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Preduzeće ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima već ih obelodanjuje u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je prilikom ekonomskih koristi verovatan.

3.15. Naknade zaposlenima

Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Zavod je obavezan da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Zavod ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

U skladu sa Zakonom o radu („Službeni glasnik RS“ broj 61/05) i Pojedinačnim kolektivnim ugovorom o radu, Zavod je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 3 mesečne bruto zarade koju je zaposleni ostvario u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina, koje pri tom ne mogu biti manje od 3 mesečne prosečne bruto zarade isplaćene u Zavodu u mesecu koji prethodi mesecu u kome se isplaćuje otpremnina.

Zavod otpremnine izmiruje na teret tekućih rashoda. Standard MRS 19 nije primenjen iz sledećih razloga: troškovi dobijanja informacija o iznosu rezervisanja za otpremnine zaposlenim prilikom odlaska u penziju prevazilaze koristi od tih informacija, a trošak dobijanja te informacije iznosio bi više od troška odgovasrajućeg rezervisanja. Rukovodstvo Zavoda smatra da su troškovi otpremnina ravnomerno raspoređeni po godinama, i da nema materijalno značajnih razlika od iznosa troškova koji bi bio dobijen obračunom.

Jubilarnе nagrade se isplacuju radnicima za 10, 20, 30 i 35 godina provedenih neprekidno na radu u Zavodu.

Učešće u dobiti zaposlenih

Zaposleni ima pravo na učešće u dobiti ostvarenoj po godišnjem računu. Učešće u raspodeli dobiti zaposleni ostvaruje srazmerno učešću njegove zarade u godišnjem fondu zarade preduzeća. Učešće u dobiti u poslovnoj godini utvrđuje se odlukom nadležnog organa i Statutom zavoda uz saglasnost osnivača.

3.16. Porez na dobitak

Tekući porez

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit preduzeća Republike Srbije. Porez na dobitak obračunat je po stopi od 15% na poresku osnovicu koja je prikazana u poreskom bilansu, nakon umanjenja za iskorišćene poreske kredite. Oporeziva osnovica uključuje dobitak iskazan u bilansu uspeha, koji je korigovan u skladu sa poreskim propisima Republike Srbije.

Zakon o porezu na dobit preduzeća obvezniku koji izvrši ulaganja u osnovna sredstva priznaje pravo na poreski kredit u visini od 20% izvršenog ulaganja, s tim što poreski kredit ne može biti veći od 50% obračunatog poreza u godini u kojoj je izvršeno ulaganje. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina. Gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 10 godina.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobitak se obračunava za sve privremene razlike između poreske osnove imovine i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti. Trenutno važeće poreske stope na dan bilansa su korišćene za obračun iznosa odloženog poreza. Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i za efekte prenetog gubitka i neiskorišćenih poreskih kredita iz prethodnih perioda do nivoa do kojeg je verovatno da će postojati budući oporezivi dobitci na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak perioda.

3.17. Državna davanja

Državna davanja predstavljaju pomoć države u obliku prenosa resursa Društvu po osnovu ispunjenih izvesnih uslova u prošlosti ili budućnosti koji se odnose na poslovne aktivnosti Društva, a javljaju se u vidu: subvencija, premija, regresa, dotacija i sl. Ona isključuju one oblike državne pomoći koji se ne mogu u razumnoj meri vrednosno iskazati kao i transakcije sa državom koje se ne mogu razlikovati od uobičajenih poslovnih transakcija Društva. Državna davanja se priznaju kada postoji opravdano uverenje da će se Društvo pridržavati uslova povezanih sa davanjima i da će davanje biti primljeno.

Državno davanje se priznaje kao prihod tokom perioda neophodnih za sučeljavanje, na sistematskoj osnovi, sa povezanim troškovima koje treba pokriti iz tog prihoda. Za davanja povezana sa sredstvima koja se amortizuju, priznavanje prihoda se vrši u srazmeri sa troškovima amortizacije tih sredstava.

Državno davanje koje se prima kao nadoknada za nastale rashode ili gubitke ili u svrhu pružanja direktne finansijske podrške Društvu sa kojom nisu povezani budući troškovi se priznaje kao prihod perioda u kojem se prima.

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik (koji obuhvata rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i rizik od promene cena) i
- rizik likvidnosti.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društvu u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta.

4.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da će jedna strana u finansijskom instrumentu, neispunjenjem svoje obaveze, prouzrokovati finansijski gubitak druge strane.

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza.

4.2. Tržišni rizik

Rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih cena. Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- rizika kamatne stope i
- drugih rizika od promene cene.

4.2.1. *Rizik od promene kursa stranih valuta*

Valutni rizik je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznog kursa.

Valutni rizik (ili rizik od kursnih promena) se javlja kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja nije funkcionalna valuta u kojoj su oni odmereni.

4.2.2. *Rizik od promene kamatnih stopa*

Rizik od promene kamatnih stopa je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa.

Rizik od kamatne stope se javlja kod kamatonosnih finansijskih instrumenata priznatih u bilansu stanja (na primer, krediti i potraživanja i emitovani dužnički instrumenti) i kod nekih finansijskih instrumenata koji nisu priznati u bilansu stanja (na primer, nekim obavezama po kreditima).

4.2.3. *Rizik od promene cena*

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju od rizika kamatne stope ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu

Rizik od promene cena se javlja kod finansijskih instrumenata zbog promena, na primer, cena robe ili cena kapitala.

4.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća u izmirenju obaveza povezanih sa finansijskim obavezama.

5. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I NAKNADNO UTVRĐENE GREŠKE

Računovodstvene politike primenjene prilikom sastavljanje finansijskih izveštaja za 2018. godinu u skladu su sa onima koje su primenjene u prethodnoj godini.

Materijalno značajnom greškom smatra se iznos koji je veći od 1,5% ostvarenog poslovnog prihoda u prethodnoj godini. Ukoliko je iznos greške niži, korekcija se sprovodi kroz bilans uspeha tekuće godine.

Materijalno značajni efekti promene računovodstvenih politika i naknadno utvrđenih grešaka se koriguju retroaktivno uz prilagođavanje uporednih podataka u finansijskim izveštajima, osim ako je to praktično neizvodljivo (tada se promena računovodstvene politike primenjuje prospektivno). Svaka korekcija koja iz toga proizilazi iskazuje se kao korekcija iznosa neraspoređenog dobitka na početku perioda.

Prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za 2018 godinu, nisu identifikovane materijalno značajne greške, niti je bilo promena u računovodstvenim politikama, koje bi zahtevale korekcije rezultata ranijih godina.

6. BILANS USPEHA

6.1 PRIHODI OD PRODAJE ROBE

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Domaće tržište		
Prihodi od prodaje robe matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od prodaje robe ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	313.921	333.238
Prihodi od prodaje robe	12.135	11.944
Svega	326.056	345.182
Inostrano tržište		
Prihodi od prodaje robe matičnim i zavisnim pravnim licima		-
Prihodi od prodaje robe ostalim povezanim pravnim licima		-
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	5.424	3.927
Prihodi od prodaje robe	14	-
Svega	5.438	3.927
Ukupno	331.494	349.109

6.2 PRIHODI OD PREMIJA, SUBVENCIJA, DOTACIJA, DONACIJA I SL.

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina	6.455	37.849
Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	-	-
Ukupno	6.455	37.849

Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina u iznosu od RSD 6.455 hiljada za 2018. godinu (RSD 37.849 hiljada za 2017 godinu), odnose se na prihode po osnovu ukidanja odloženih prihoda i donacija, koji su formirani na bazi zaključka Vlade Republike Srbije, kojim je odobrena prenamena sredstva u iznosu od RSD 208.185 hiljada (koje su bile iskazane u okviru ostalih kratkoročnih finansijskih obaveza), i to za izradu i štampanje nedostajućih udžbenika na jezicima nacionalnih manjina kao i na izradu pilot projekta „Otvoreni pristup elektronskim nastavnim sadržajima“ za učenike i nastavnike osnovnih i srednjih škola i učenike sa smetanjama u razvoju, u iznosu od RSD 6.455 hiljada. Takođe, Vlada Republike Srbije je donela novi zaključak broj 05/401-9557/2018-1 od 11.10.2018 godine kojim je ponovo izvršila prenamenu sredstva u svrhu bogaćenja bibliotečkog fonda školskih biblioteka osnovnih škola na teritoriji Republike Srbije i to udžbenicima, školskim lektirama i kapitalnim izdanjima, sve na jezicima i pismu nacionalnih manjina.

6.3 DRUGI POSLOVNI PRIHODI

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Prihodi od zakupnina	2.221	2.190
Ostali poslovni prihodi	1.136	893
Ukupno	3.357	3.083

6.4. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Nabavna vrednost prodane robe	4.489	2.115
Ukupno	4.489	2.115

6.5. PRIHODI OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe za sopstvene potrebe	2.095	567
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje proizvoda i usluga za sopstvene potrebe	16.239	6.705
Ukupno	18.334	7.272

6.6. POVEĆANJE/(SMANJENJE) VREDNOSTI ZALIHA UČINAKA

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Nedovršena proizvodnja na dan 31. decembra	9.875	12.426
Gotovi proizvodi na dan 31. decembra	513.502	511.316
Minus:		
Nedovršena proizvodnja na dan 01. januara	12.426	19.235
Gotovi proizvodi na dan 01. januara	511.316	619.257
Ukupno	(364)	(114.751)

6.7. TROŠKOVI MATERIJALA

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Troškovi materijala za izradu	1.963	2.314
Troškovi ostalog materijala	4.119	4.199
Svega	6.082	6.513
Troškovi goriva i energije	20.454	19.603
Svega	20.881	19.603
Ukupno	26.963	26.116

6.8. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	241.135	244.527
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	43.085	43.770
Troškovi naknada po ugovoru o delu	3.089	2.889
Troškovi naknada po autorskim honorarima	40.609	39.020
Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima	2.939	3.821
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	135	135
Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	4.137	4.137
Ostali lični rashodi i naknade	17.218	15.809
Ukupno	352.347	354.108

6.9. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Troškovi amortizacije i rezervisanja u iznosu od RSD 60.296 hiljada za 2018. godinu (u 2017. godini RSD 31.406 hiljada) odnose se na: amortizaciju nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i troškove rezervisanja prema sledećem pregledu:

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Amortizacija	26.506	31.406
Ukupno	26.506	31.406
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	19.180	-
Rezervisanja za sudske sporove	141	-
Ostala dugoročna rezervisanja	14.469	-
Ukupno	33.790	-
Total	60.296	31.406

Ostala dugoročna rezervisanja u iznosu od RSD 14.469 hiljada izvršena u 2018 godini se odnose na rezervisanja u visine neto sadašnje vrednosti građevinskog objekta u Novom Sada, u ulici Sremska 7, nad kojim je u toku sudski proces u vezi vlasništva nad objektom, pri čemu je procena rukovodstva da će sudski proces biti izgubljen, i da će bivši vlasnici dobiti sudski spor i upisati se kao vlasnici objekta (jer je jedan od ukupno 6 vlasnika dobio sudski spor i postao vlasnik 1/6 objekta, pa je logično zaključiti da će spor i sa ostalim vlasnicima biti izgubljen).

6.10. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Troškovi proizvodnih usluga</i>		
Troškovi usluga na izradi učinaka	80.392	68.609
Troškovi transportnih usluga	13.302	12.494
Troškovi usluga održavanja	12.050	10.766
Troškovi zakupnina	3.842	3.872
Troškovi sajmovia	3.634	3.760
Troškovi reklame i propagande	21.737	9.795
Troškovi ostalih usluga	24.094	19.973
Svega	159.051	129.269

6.11. NEMATERIJALNI TROŠKOVI

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Troskovi neproizvodnih usluga	2.591	4.980
Troskovi reprezentacije	646	861
Troskovi premija osiguranja	8.052	6.626
Troskovi platnog prometa	2.127	1.958
Troskovi clanarina	175	188
Troskovi poreza	6.908	6.843
Troskovi doprinosa	-	-
Ostali nematerijalni troskovi	26.954	27.131
Svega	47.453	48.587

6.12. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Finansijski prihodi</i>		
Prihodi po osnovu dividende		-
Prihodi od kamata	23.334	30.261
Pozitivne kursne razlike	14	6
Svega	23.348	30.267
<i>Finansijski rashodi</i>		
Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	188	160
Rashodi kamata	31	28
Negativne kursne razlike	844	14.998
Rashodi po osnovu efekata valutne klauzule		-
Svega	1.063	15.186

6.13. OSTALI PRIHODI I RASHODI

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	-	-
Viškovi	2	11
Prihodi po osnovu revalorizacije stambenih kredita	685	776
Prihodi od smanjenja obaveza	291	
Prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja	62	842
Ostali nepomenuti prihodi	3.693	6.981
Prihodi od uskladjivanja vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme – procena fer vrednosti investicionih nekretnina	-	-
Prihodi od uskladjivanja vrednosti dugorocnih finansijskih plasmana – stambeni krediti	5.685	4.968
Prihodi od uskladjivanja vrednosti zaliha.	4.022	2.259
Prihodi od uskladjivanja potraživanja	2.619	2.498
Svega	17.059	18.335
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	11	61
Manjkovi i otpis zaliha	1.007	608
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	-	-
Ostali nepomenuti rashodi	643	2.356
Obezvredenje nekretnina, postrojenja i opreme	7	121
Obezvredenje dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti	350	10
Obezvredjenje zaliha robe	-	10.092
Obezvredjenje potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	2.410	942
Svega	4.428	14.190

Prihodi od uskladjivanja vrednosti dugorocnih finansijskih plasmana – stambeni krediti u iznosu od RSD 5.685 hiljada za 2018 godinu (RSD 4.968 hiljada za 2017. godinu) se odnose na uskladjivanje fer vrednosti stambenih kredita po obračunu fer vrednosti ovih dugoročnih plasmana sa stanjem na dan 31.12.2018. godine.

Prihodi od uskladjivanja vrednosti zaliha u iznosu od RSD 4.022 hljada za 2018 godinu (RSD 2.259 hiljada za 2017. godinu) se odnose na prihode od ukidanja ispravke vrednosti zaliha materijala i robe, obzirom da je deo zaliha materijala iz ranijih godina utrošen, a robe prodat, za koje je u ranijim godinama formirana ispravka vrednosti.

6.14. NETO DOBITAK/(GUBITAK) POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI/RASHODI PROMENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Prihodi od efekata promene računovodstvenih politika		
Prihodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne		
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Rashodi po osnovu efekata promene računovodstvene politike		
Rashodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne	(713)	(225)
Ukupno	(713)	(225)

6.15. POREZ NA DOBITAK

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Finansijski rezultat u bilansu uspeha (dobitak/gubitak pre oporezivanja)	(257.120)	(290.038)
Neto kapitalni dobiti (gubici)		
Usklađivanje i korekcije rashoda u poreskom bilansu	28.057	11.179
Usklađivanje i korekcija prihoda u poreskom bilansu	867	-
Oporeziva dobit/gubitak	(228.196)	(278.859)
Umanjenje za iznos gubitka iz ranijih godina		
Kapitalni dobitak		
Umanjenje za iznos kapitalnih gubitaka ranijih godina		
Poreska osnovica		
Umanjenje za iznos gubitaka iz poreskog bilansa ranijih godina		
Umanjenje za prihode od dividendi i udela u dobiti od rezidentnih obveznika		
Umanjena poreska osnovica (Obrazac PB)	-	-
Obračunati porez (15%)		
Umanjenje obračunatog poreza po osnovu poreskih podsticaja i oslobođanja		
POREZ NA DOBITAK (Obrazac PDP)		
Odloženi poreski rashod perioda		
Odloženi poreski prihod perioda		

Obračun poreza na dobitak vrši se po stopi od 15% u skladu sa poreskim propisima. Obračunati porez se umanjuje za poreska oslobođenja po osnovu poreskih podsticaja (za zapošljavanje novih radnika, ulaganja u osnovna sredstva...).

7. BILANS STANJA

7.1. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Softveri i slična prava	Ostala nematerijalna ulaganja	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>			
Stanje na početku godine	31.942	409	32.351
Nove nabavke	615		615
Otuđivanje i rashodovanje			
Stanje na kraju godine	32.557	409	32.966
<i>Ispravka vrednosti</i>			
Stanje na početku godine	27.532	409	27.941
Amortizacija za 2018. godinu	1.340		1.340
Otuđivanje i rashodovanje			
Stanje na kraju godine	28.872	409	29.281
Neotpisana vrednost 31.12.18. godine	3.685	-	3.685
Neotpisana vrednost 31.12.17. godine	4.410	-	4.410

7.2. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA, BIOLOŠKA SREDSTVA I INVESTICIONE NEKRETNINE

	Zemljišta	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Investicione nekretnine	Ostala osnovna sredstva	U pripremi	Ukupno
<i>Nabavna vrednost</i>							
Stanje na početku godine	105.525	829.445	215.251	2.867	21.908		1.174.996
Nove nabavke			1.639		292		1.931
Aktiviranje							
Otuđivanje i rashodovanje			(212)				(212)
Revalorizacija – procena fer vrednosti				(7)			(7)
Ostala povećanja / smanjenja							
Stanje na kraju godine	105.525	829.445	216.678	2.860	22.200	-	1.176.708
<i>Ispravka vrednosti</i>							
Stanje na poč. godine	-	398.502	190.355	-	14.876		603.733
Amortizacija za 2018 godinu		12.594	11.492		1.081		25.167
Otuđivanje i rashodovanje			(201)				(201)
Ostala povećanja / smanjenja							
Stanje na kraju godine	-	411.096	201.646	-	15.957	-	628.699
Neotpisana vrednost 31.12.2018.	105.525	418.349	15.032	2.860	6.243	-	548.009
Neotpisana vrednost 31.12.2017.	105.525	430.943	24.896	2.867	7.032	-	571.263

7.3. UČEŠĆA U KAPITALU

Učešća u kapitalu predstavljaju dugoročna finansijska ulaganja u akcije i udele društava, banaka i osiguravajućih društava.

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Učešća u kapitalu-BETRA TRANS-Zemun	380	380
UKUPNO	380	380

7.4. OSTALI DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Ostali dugoročni finansijski plasmani odnose se na:

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Ostale dugoročne plasmane	91.858	101.084
Svega	91.858	101.084
Minus: Ispravka vrednosti	(19.957)	(25.293)
Ukupno	71.901	75.791

Ostali dugoročni plasmani se odnose na stambeni zajam dat radnicima Zavoda za udžbenike za rešavanje stambenih potreba. Odluku o dodeli zajma za stambene potrebe donosi Upravni odbor Zavoda. Zajam se odobravao na rok od 40.godina, a sporazumno sa radnikom ovaj rok može biti kraći.

U skladu sa odredbama međunarodnih računovodstvenih standarda MRS 39, prvi put je izvršeno knjiženje obezvređenja datih stambenih kredita zaposlenih, na osnovu procene fer vrednosti stambenih kredita na dan 31.12.2014. Knjiženje obezvređenja stambenih kredita je izvršeno u toj godini delom na teret tekuće godine, a većim delom na teret neraspoređene dobiti ranijih godina, u skladu sa obračunom ovlašćenog procenitelja. Prva primene MRS 39 i obezvređenje stambenih kredita odobrenih zaposlenima je odobrena od strane Nadzornog odbora Društva.

U 2018 i u prethodnim godinama je izvršen ponovni obračun fer vrednosti stambenih kredita, i u skladu sa obračunom je izvršeno svođenje vrednosti stambenih kredita na njihovu fer vrednost, efekat umanjnja obezvređenja je evidentiran u okviru ostalih prihoda po osnovu usklađivanja dugoročnih finansijskih plasmana.

7.5. ZALIHE

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Materijal	28.379	31.003
Nedovršena proizvodnja	9.875	12.426
Gotovi proizvodi	1.061.640	1.074.180
Roba	11.453	11.793
Dati avansi	431	2.681
Svega	1.111.778	1.132.083
Minus: Ispravka vrednosti zaliha materijala	(26.751)	(29.906)
Minus: Ispravka vrednosti zaliha gotovih proizvoda	(548.137)	(562.864)
Minus: Ispravka vrednosti robe	(9.224)	(10.092)
Minus: Ispravka vrednosti datih avansa	-	-
Ukupno	527.666	529.221

U 2014 godini je po prvi put izvršeno, na osnovu procene starosne strukture zaliha papira, a po odluci Nadzornog odbora izvršeno je obezvređenje zaliha materijala na teret neraspoređene dobiti u ukupnom iznosu od RSD 31.224 hiljada, s obzirom da je veliki deo zaliha materijala utrošen u % manjem od 10%. Korekcija je sprovedena na teret neraspoređene dobiti iz ranijih godina, imajući u vidu činjenicu da su u pitanju zalihe iz ranijih godina, čije je obezvrđenje trebalo biti i izvršeno u ranijim godinama. Po tom osnovu su zalihe iskazane u po fer vrednostima u skladu sa odredbama međunarodnog standarda MRS 2.

U 2018 godini je izvršen ponovni obračun i svođenje vrednosti zaliha papira na fer vrednost, ukidanjem ispravke vrednosti u iznosu od RSD 3.155 hiljada (ukidanje ispravke vrednosti materijala za 2017 godinu je iznosilo RSD 2.260 hiljada), obzirom da je značajan deo zaliha papira utrošen.

Uvidom u strukturu zaliha gotovih proizvoda, gledano sa aspekata njihove realizacije u periodu 2009-2013 godine, odnosno zaliha koje su u proteklih pet godina realizovane u manjem iznosu od 20%, doneta je odluka Nadzornog odbora Društva u skladu sa međunarodnim standardom MRS 2 da se izvrši njihovo obezvređivanje.

Na dan 31.12.2014. godine prvi put je izvršeno obezvređenje zaliha gotovih proizvoda u ukupnom iznosu od RSD 452.510 hiljada. U pitanju su zalihe proizvedene tokom i pre 2013. godine, a koje su prodate u % manjem od 20%. Korekcija je sprovedena na teret neraspoređene dobiti iz ranijih godina, imajući u vidu činjenicu da su u pitanju zalihe iz ranijih godina, čije je obezvrđenje trebalo biti i izvršeno u ranijim godinama. Na taj način su zalihe gotovih proizvoda vrednovane po fer vrednostima, u skladu sa odredbama međunarodnog standarda MRS 2.

U 2018 godini je izvršen ponovni obračun i svođenje vrednosti zaliha gotovih proizvoda na fer vrednost, efekat smanjenja ispravke vrednosti zaliha gotovih proizvoda iznosi RSD 14.727 hiljada, a nastao je po osnovu

- smanjenja ispravke vrednosti po osnovu ukidanja obezvređenja iz 2017 godine po osnovu svođenja vrednosti zaliha na nižu od cene koštanja i neto prodajne cene, u iznosu od RSD 31.177 hiljada
- smanjenja ispravke vrednosti po osnovu obračuna i analize starosne strukture zaliha gotovih proizvoda za 2018 godinu za zalihe sa sporim obrtom u iznosu od RSD 19.389 hiljada.
- povećanje ispravke vrednosti po osnovu svođenja vrednosti zaliha gotovih proizvoda na neto prodajnu cenu za one stavke zaliha kod kojih je neto prodajna cena niža u odnosu na cenu koštanja za 2018 godinu, što je rezultiralo povećanjem ispravke vrednosti zaliha gotovih proizvoda za RSD 35.839 hiljada.

Pod 31.12.2017 godine izvršeno je po prvi put obezvređenje zaliha robe, i to zaliha robe u veleprodaji u iznosu od RSD 8.250 hiljada i zaliha robe u maloprodaji u iznosu od RSD 1.842 hiljada. Efekat obezvređenja je evidentiran u okviru ostalih rashoda po osnovu obezvređenja zaliha, a kao kriterijum za obezvređenje je uzeto 100% vrednosti zaliha bez kretanja i 50% vrednosti zaliha koje su imale kretanje (izlaz) manji od 20%.

U 2018 godini je izvršen ponovni obračun i svođenje vrednosti zaliha robe na fer vrednost, ukidanjem ispravke vrednosti u iznosu od RSD 867 hiljada, jer je tokom 2018 godine deo spornih zaliha prodat i realizovan.

7.6. POTRAŽIVANJA

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci u zemlji	33.484	30.866
Kupci u inostranstvu	1.360	3.207
Minus: Ispravka vrednosti	(17.695)	(17.903)
<i>Sveha</i>	17.149	16.169
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova		
Minus: Ispravka vrednosti		
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu	5.139	4.736
Potraživanja od zaposlenih	22.280	1.683
Potraživanja za više plaćeni porez na dobit	-	-
Potraživanja po osnovu preplacenih ostalih poreza i doprinosa	1.270	1.271
Potraživanja za poodiljsko bolovanje i bolovanje	1.498	1.356
Minus: Ispravka vrednosti	(2.299)	(2.299)
Ukupno	27.888	6.747

Društvo je izvršilo usaglašavanje salda potraživanja od kupaca u zemlji sa stanjem na dan 31.12.2018. godine.

7.7. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Kratkoročni finansijski plasmani	1.609.111	1.849.556
Minus: Ispravka vrednosti:	(560.000)	(560.000)
Ukupno:	1.049.111	1.289.556

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju oročene depozite u bankama.

Rešenjem Privrednog suda br 11 ST19/2014, dana 03.02.2014 objavljeno je da je nad Univerzal bankom otvoren stečajni postupak. Zavod za udžbenike je u 27.02.2014 prijavio Privrednom sudu svoje potraživanje, u stečajnu masu po osnovu oročenih finansijskih depozita. Na osnovu odredbi MRS 39 izvršena je ispravka vrednosti preko računa ispravke u iznosu od 560.000.000.,00 dinara, što predstavlja iznos oročenih depozita kod Univerzal banke sa stanjem 31.12.2018. godine.

Za sada nemamo saznanja o eventualnom procentu naplativosti potraživanja iz stečajne mase.

7.8. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Hartija od vrednosti	-	-
Tekući računi	105.156	74.849
Blagajna	2.469	2.583
Ostalo	771	826
Devizni račun	104.038	98.011
Akreditiv	407	323
Ispravka potraživanja	(3.534)	(3.534)
Ukupno	209.307	173.057

Depozit po vidjenju u iznosu od 3.534.226,95 dinara kod Univerzal banke je takodje prijavljen u stečajnu masu. Izvršen je indirektan otpis potraživanja na ispravci vrednosti u celini.

7.9. POREZ NA DODATU VREDNOST I AVR

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Porez na dodatu vrednost</i>		
Razgraničeni ulazni PDV	198	551
Potraživanja za više plaćen porez na dodatu vrednost	74	5.073
Ukupno	272	5.624
<i>Aktivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred plaćeni troškovi	804	817
Razgraničeni porez na dod. vrednost	-	-
Ukupno	804	817

7.10. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Odložene poreske obaveze	7.324	(7.313)
Odložena poreska sredstva	(7.324)	7.313
Neto	-	-

Odložene poreske obaveze u iznosu od RSD 7.324 hiljada, obuhvataju iznose poreza na dobit koji se plaćaju u narednim periodima po osnovu oporezivih privremenih razlika.

Odložena poreska sredstva na koja imamo pravo na osnovu rezervisanja za naknade zaposlenih, kao i po osnovu neplaćenih javnih dažbina i po osnovu obezvrđenja zaliha robe, iznose ukupno RSD 9.857 hiljada, ali je u finansijskim izveštajima za 2018. godinu, izvršeno njihovo priznavanje samo do visine odloženih poreskih obaveza, u skladu sa preporukama revizora iz DRI-a i smernicama MRS.

7.11. OSNOVNI KAPITAL

Osnovni kapital obuhvata sledeće oblike kapitala:

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Državni kapital	2.155.315	2.155.315.
Ukupno	2.155.315	2.155.315.

Državni kapital predstavlja kapital javnog preduzeća koga je osnovala država.

7.12.. REZERVE

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Zakonske rezerve	110.013	110.013
Ukupno	110.013	110.013

Zakonske rezerve se formiraju iz dobitka. Odluku o raspodeli donosi Nadzorni odbor javnog preduzeća uz saglasnost Vlade Republike Srbije.

7.13. NERASPOREĐENI DOBITAK I GUBITAK

Neraspoređeni dobitak odnosi se na:

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
<i>Neraspoređeni dobitak ranijih godina</i>	602.334	753.452
Korekcija po osnovu ispravki maaterijalno značajnih grešaka iz ranijih godina – obezvređenje zaliha		
Korekcija po osnovu prve primene MRS 19		
Korekcija po osnovu prve primene MRS 39		
Korekcija po osnovu ostalih grešaka		
Korekcija po osnovu procene korisnog veka upotrebe osnovnih sredstava		
Korekcija po osnovu procene fer vrednosti investicione nekretnine		

Korekcija po osnovu ukidanja odloženih poreskih obaveza		
Korigovano početno stanje	602.334	753.452
Raspodela dobiti		
Pokriće gubitka iz ranijih godina	(290.038)	(151.118)
Dobit za tekuću godinu		
Ostalo		
Ukupno	312.296	602.334

Neraspoređena dobit ranijih godina obuhvata kumuliranu neraspoređenu dobit ranijih godina.

U toku 2018. godine nije bilo materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika, pa ni korekcija neraspoređene dobiti ranijih godina.

Poslovanjem u 2017. godini ostvaren je gubitak u iznosu od RSD 290.038 hiljada, koji je u toku 2018. godine na bazi odluke nadzornog odbora pokriven na teret neraspoređene dobiti ranijih godina.

Tokom 2018. godine nije bilo raspodele neraspoređene dobiti ranijih godina u dividende.

Poslovanjem u 2018. godini ostvaren je gubitak u iznosu od RSD 257.120 hiljada (RSD 290.038 hiljada za 2017 godinu).

7.14. DUGOROČNA REZERVISANJA

Dugoročna rezervisanja se odnose na:

	2018.	2017.
	RSD hiljada	RSD hiljada
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	56.416	42.191
Rezervisanja za troškove sudskih sporova	300	220
Ostala dugorocna rezervisanja	14.469	-
Ukupno	71.185	42.411

U 2018. godini izvršena su ukidanja dugoročnih rezervisanja za očekivane gubitke sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 61 hiljada, kao i formiranje novih rezervisanja u iznosu od RSD 141 hiljada, na bazi izveštaja i procene pravne službe o ishodu sudskih sporova.

Ostala dugoročna rezervisanja u iznosu od RSD 14.469 hiljada izvršena u 2018 godini se odnose na rezervisanja u visine neto sadašnje vrednosti građevinskog objekta u Novom Sada, u ulici Sremska 7, nad kojim je u toku sudski proces u vezi vlasništva nad objektom, pri čemu je procena rukovodstva da će sudski proces biti izgubljen, i da će bivši vlasnici dobiti sudski spor i upisati se kao vlasnici objekta (jer je jedan od ukupno 6 vlasnika dobio sudski spor i postao vlasnik 1/6 objekta, pa je logično zaključiti da će spor i sa ostalim vlasnicima biti izgubljen).

U skladu sa odredbama međunarodnog računovodstvenog standarda MRS 19 izvršeno je knjiženje ukalkulisanih troškova i rezervisanja po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju i jubilarnih nagrada zaposlenih u ranijim godinama, a na osnovu procene izvršene sa stanjem na dan 31.12.2018 godine, efekti u 2018. godini su evidentirani u korist tekućih rashoda po osnovu formiranja rezervisanja u iznosu od RSD 19.180 hiljada, od čega se na povećanje rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju odnosi RSD 314 hiljada, a na povećanje rezervisanja za jubilarne nagrade RSD 18.866 hiljada (značajno povećanje troškova i obaveza po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade je posledica promene osnovice za isplatu jubilarne nagrade, koja je u obračunu 2018 godine duplirana).

7.15. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

Kratkoročne finansijske obaveze obuhvataju:

	2018.		2017.
	RSD hiljada		RSD hiljada
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	24.772		1.446
Svega	24.772		1.446
Obaveze za primljene avanse	2.657		2.750
Svega	2.657		2.750
Obaveze iz poslovanja: dobavljači u zemlji i inostranstvu	7.056		12.419
Svega	7.056		12.419
Ostale kratkoročne obaveze	23.102		22.988
Obaveze po osnovu pdv	60		60
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	1.562		1.161
Pasivna vremenska razgraničenja	5.274		12.177
UKUPNO	64.483		53.001

Obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu u iznosu od RSD 7.056 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2018. godine (RSD 12.419 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2017. godine) su usaglašena u najvećoj meri sa poslovnim partnerima.

Ostale kratkoročne obaveze u iznosu od RSD 23.102 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2018. godine (RSD 22.988 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2017 godine) se u najvećoj meri odnose na obaveze po osnovu zarada u iznosu od RSD 11.392 hiljada, obaveze prema fizičkim licima po osnovu nakanada po ugovorima u iznosu od RSD 6.718 hiljada, obaveze po osnovu komisije i konsignacione prodaje u iznosu od RSD 2.354 hiljada, kao i na druge ostale obaveze u iznosu od RSD 2.638 hiljada.

Pasivna vremenska razgraničenja u iznosu od RSD 5.274 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2018. godine (RSD 12.177 hiljada sa stanjem na dan 31.12.2017. godine) se odnose na razgraničene zavisne troškove nabavke u iznosu od RSD 4.847 hiljada, kao i na unapred obračunate i ukalkulisane troškove u iznosu od RSD 427 hiljada.

8. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

Protiv Društva se ne vode značajni sudski sporovi, plenidba imovine i sl., ne postoje nikakve potencijalne obaveze osim onih iskazanih u poslovnim knjigama sa stanjem na dan 31.12.2018. godine. Izvršene su rezervisanja u vezi negativnog ishoda sudskih sporova.

Društvo vodi nekoliko sudskih sporova protiv svojih kupaca radi naplate svojih potraživanja, pri čemu su za sva utužena potraživanja formirane ispravke vrednosti na teret troškova.

9. DOGAĐAJI NAKON BILANSA STANJA

Između datuma na koji su sastavljeni finansijski izveštaji i datuma usvajanja i odobravanja finansijskih izveštaja za 2018. godinu, nije bilo značajnih događaja koji bi zahtevali eventualne korekcije u finansijskim izveštajima ili dodatna obelodanjivanja u napomenama uz finansijske izveštaje.

10. STALNOST POSLOVANJA

Finansijski izveštaji Društva su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Poslovanjem u 2018. godini ostvaren je gubitak u iznosu od RSD 257.120 hiljada (RSD 290.038 hiljada za 2017. godinu). Ostvarene gubitke u poslovanju Društvo godinama unazad pokriva na teret ostvarene neraspoređene dobiti ranijih godina, koja sa stanjem na dan 31.12.2018 godine iznosi RSD 312.296 hiljada.

Na dan 31.12.2018. godine obrtna imovina iznosi RSD 1.832.197 hiljada (na dan 31.12.2017 godine RSD 2.021.191 hiljada), a kratkoročne obaveze RSD 64.483 hiljada (na dan 31.12.2017 godine RSD 53.001 hiljada), odnos obrtne imovine i kratkoročnih obaveza iznosi 28,41 u korist obrtne imovine (na dan 31.12.2017. godine odnos je bio 38,13 u korist obrtne imovine), i kao rezultat toga likvidnosna situacija Društva je izrazito povoljna. Društvo je ostvarilo negativan rezultat u poslovanju u 2018. godini u iznosu od RSD 257.120 hiljada, negativan rezultat se očekuje i u 2019 godini, ali se očekuju nove mere Vlade RS i Ministarstva prosvete i vraćanje udžbenika i nastvanih sredstva Društva u kataloge i ponovo na tržište, što možda može dovesti Društvo do poslovanja sa dobitkom u narednim poslovnim godinama, ali tek od 2020 godine.

11. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji kursevi NBS primenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine u funkcionalnu valutu su bili sledeći:

	<u>31.12.2018.</u>	<u>31.12.2017.</u>
USD	103,3893	99,1155
EUR	118,1946	118,4727

Beograd, 07.06.2019 godine

JP „ZAVODA ZA UDŽBENIKE“

Dragoljub Kojčić, direktor